

Nýggjur ríkis- umboðsmaður

Í gjár var nýggjur ríkisumboðsmaður útnevndur av donsku stjórnini. Tað verður Leif Groth, sum higartil hevur verið fulltrúi í ríkismálaráðnum. Hann hevur fleiri ferðir verið í Føroyum, m. a. sum skrivari hjá ráðgevandini nevdini í figgjarspurningum.

Í samband við setan av nýggja ríkisumboðsmanninum

sigur Jens O. Krag, statsmálistari, at umhugsað verður at leggja umsitingina av ymsum málsokjum, sum nú liggja undir ríkisumboðnum, til føroysku umsitingina og hava samráðingar um hetta verið við lögmann. Tað verður tó einki nevnt hvørji umsitingaróki talan er um.

Skattgæmtokan á Sandi er í ár 5,7 mill. kr. móti í fjór 4,7. Skattaprosentið er sett til 12,5, seinast var tað 11. Í fjór vóru 276 skattaborgarar á Sandi.

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag

hevði aðalfund mánavöldið. Í nevdina komu: Hanna Lisberg, formaður, Bjartur Dalsgaard, kassameistari, Rókur Dalsgaard, Martin Joensen, Jákup Lindenskov, Jákup F. Nielsen og Petur Thomsen.

Grannskoðarar eru J. Wenningsted og Albert Hansen, (á Landavegnum).

Størsta veiða

KLAKSVÍK, mánavöldið

Útróðurin

hevur verið litil, tað sum farið er av hesum mánanum. Seinasta týsdag avreiddi ein deksbátur 1.800 pund av snelluveiðu og ein opin bátur avreiddi 700 pund. Av teimum størstu bátunum vóru bert nakrir fáir úti í seinastu viku. Í morgun avreiddi Dragasund 22.500 pund av trimum setum og Grunningur avreiddi 18.000 pund av tveimum setum.

Undan Íslandi

Fyri páskir avreiddu Fjallshamar og Klakkur undan Íslandi, teir høvdu ávíkavist 119.000 og 120.000 pund. Teir fóru báðir á nýggjan túr í fyrradagin. Borgarin avreiddi seinasta týsdag, hann hevði 210.000 pund. Hann fór á nýggjan túr í gjár. Jákup B. avreiddi í dag, teir meta seg at hava 230.000 pund. Polarstjórnan, sum kom heim undan Íslandi nakað fyri páskir, fór á nýggjan túr í dag.

Norðaldan

sum var í Noreg eftir agni fyri páskir, fer á nýggjan túr undir New Foundland í kvöld.

Sjúrðarberg

er liðugur at landa á Skála. Veiðan hjá honum vá 718 tons netto og er hetta størsta last sum higartil er komin til landið.

Frá langfaraskipunum

Frætt er frá Hans Erik, teir hava 170 tons inni. Stella Karina hevur 380 tons og Stella Kristina hevur 570 tons. Sundaberg og Skálaberg hava ávíkavist 350 og 400 tons.

Fergulegan og bryggjan á Kósini

Byggifelagið Kanjón, sum fekk arbeiði við at gera ferguleguna, er nú farið undir hetta arbeiðið, teir eru byrjaðir at gera grótkast út norður eftir norðan fyri timburhandlin á Varpinum. Pí. Kjolbro hevur ætlanir um at útyggja flakavirkið á Kósini, men til hesa útygging krevst, at byggjan verður longd. Kommunustýrið hevur nú samtykt at gera detailprojektering.

okkum er sent

Soleiðis verða vit fiskimenn og áhugamálin okkara viðgjørð av embætismanni í Havn

Hann, ið veiðir við føroyskum skipum á fjarleiðum, hevur ikki sum heimafólkið møguleiða at fylgja við øllum tí, sum skrivað verður í føroyskum bløðum — heldur ikki øllum tí, sum skrivað verður um fiskimarksmálið.

Men teir, sum skrivað mest um hetta fyri fiskimannin so týðandi mál, eru ikki fiskimenn, sum hava heilt annað arbeiði, ofta menn sum sita í vøllum almennum starvi, og tí hava sít á tí turra, annaðhvørt tað verður so ella so við veiðirættindum føroyska fiskimansins.

Hetta er ikki tí, at fiskimenn eru líkasælir og tí tuga ella litid siga og skriva um henda spurning. Tað er tvørturimóti, tí hetta er mál, sum hvør fiskimaður er nógv upp tikin av, og umborð á hvørjum skipi verður hesin spurningur nógv umrøddur.

Men tá hesir, sum beinleiðis avvarða, ikki fylla bløðini við lesarabrevum, so kemur hetta einamest av, at flest allir eru greiðir yvir, at her eigur ikki at verða farið fram eftir fommum, her eigur teir, sum avgerð skulu taka at hugsa seg væl um, so tann stóða, sum tikin verður, ikki forir við sær, at vit fiskimenn sum fyrstu ferð í Føroya søgu, so nøkurlunda verða lóntir sum teir, ið arbeiða á landi koma at sita við skerdum luti.

Hvat heimafiskiskapurin gevur til útróðramannin í dag, veit eg ikki heilt vist, men nógvir filast á partin. Sjálvur havi eg ród út í mong ár, men inntøkan var syndarlíga litil, og slitið heilt ómenni-skjaliga tungt — ikki ein linni úttan so at havið stóð í andrasi.

Tey seinastu árin havi eg fiskað á fjarleiðum, men er munur á bæði avrokning og so ikki talan um slitið, við teim nymótans fiskireiðskapi, sum nú verður nýttur, er livið ein leikur afturmóti tí strevi og baksi, sum tað var fyrr, og sum heimafiskiskapurin fyri ein part er enn.

Men skriva fiskimenn litid um henda spurning, so hugsa teir enn meira. Men embætismenn og háskúalærarar, sum halda seg hava serkunnleika um henda spurning, teir fylla bløðini, bæði við lesarabrevum og øðrum blaðgreinum, eins og á fólkafundum runt um landið. Ein av teimum er háskúlastjórinn Steinbjørn Jacobsen.

Nú eg kom heim at halda páskir, kom mær ein SOSIALUR upp í hondina og har var hesin spurningur viðgjørður í einum lesarabrevi av hesum skúlamanni Steinbjørn B. Jacobsen. Tað fyrsta eg hugsaði, tá eg hevði lisið greinina var, at hetta kundi ikki vera skrivað av manni, sum buði í Føroyum, tí so litla vitan hevur ongin heimabugvandi føroyingur um føroysk viðurskipti. Men tá eg so fór at vísa hinum skipsmonnum greinina, fekk eg vissu fyri, at hesin Steinbjørn B. Jacobsen, var føroyingur, læraralærur og stjóri á tí skúla, sum eina ferð var Føroya mentunaráhørg. Ei undur í um Simun av Skarði og Rasmus venda sær í grovini.

Teir sum góvu tað besta teir áttu og sum áttu nógv at geva av. Vitan og kunnleika um alt tað sum føroyskt var — um heimaliv og um liv teirra, sum taka sít livibreyð úr sjónum. Her kann eg tosa av royndum, tí við teimum

lærarum sat eg á skúlabonki. Er henda mentunarborg vorðin ein forðummilsanstaltur, sum istaðin fyri at vegleiða, verður nýtt til at villeiða?

Men aftur til tað, sum Steinbjørn Jacobsen skrivar og var tað hetta: »Hvør fiskar fiskin á okkara landgrunni? Bretland 37.429 tons, Frakland 18.300 tons, Vesturýskland 5.092 tons, Noreg 7.845 tons, Føroyar 33.607 tons, til saman 102.273 tons. Vit fiska júst einki við Bretlands-, Fraklands- og Vesturýsklands strendur.« Var hetta nú skrivað av einum hvørjum í ill-sinni, sum mong lesarabrev eru tað, av einum hvørjum dysjádógi, so hevði eg lisið greinina, lagt blaðið frá mær og sagt »á tin byttlingur«. Men hesin sami Steinbjørn B. Jacobsen ferðast frá bygd til bygd og »upplýsir« fólk um felagsmarknaðin, og háskúlin er vorðin ein villingamiðstöð, eftir lýsingunum at døma.

Men ein føroyingur, sum so litid veit um føroyska fiskivinnu, hvussu nógv man hann vita um ógvuliga innviklaðar handilsangongur?

Hann skrivaði í 14. september í oktober 1971, at hann hevði fingið vissu fyri, at fiskaprisirnir ongan tíð komu at falal aftur, tí proteini var ein mangulvara um allan heim, og fiskur var fullur av hesum evni. Hvussu nógv skil var í hesum? 4. des. 1971 lýsti Ráfiskaprisnevndin toska prisin at vera kr. 2,00. Nú er hann 1,74. Brosuprisin kr. 0,90, nú er hann 0,72. Upsaprisin kr. 1,05, nú er hann tikið út úr prísásetanini, tí hann fær valla boð úttan tað sum keypt verður fyri ameri-

Framhald á 2. síðu. (1)

Veðhald fyri lánnum til smærri ídnaðarvirkir

Í gjár legði landsstýrismaðurin J. Lindenskov fram uppskot til lótingslóg um veðhald av lánnum til smærri ídnaðarvirkir, har eftir landsstýrinum er heimilað landskassans vegna í figgjárinum 1972/73 at veðhalda fyri lánnum upp til 1 milj. kr. til smærri ídnaðarvirkir.

Hesi lán verða at nýta til stovnan av nýggjum virkjum, viðkan og nutimansgerð av gømlum t. t.

Lánini mugu ikki fara upp um 70 pst. av tí virði, sum nýggju íløgurnar hava eftir meting og skulu verða tryggjað við pant innafyri 70 pst. av tí virði, pantsettu lutirnir hava.

31. mars 1972 fór úr gildi lótingslóg um veðhald fyri lánnum til smærri ídnaðarvirkir, sum gav landsstýrinum heimild at veðhalda fyri lánnum upp til 1 milj. kr. fyri figgjárárið 1971/72.

Í figgjárinum 1971/72 eru samlaðu veðhaldsálagarnar uppá umleið kr. 800.000,-.

Sjálvt um ídnaðargrunnurin helst skuldi kunna loyst hesa

veðhaldsskipan av, so heldur landsstýrið tað kortini vera klókast at hava tilfika heimild framvegis eisini hetta árið, hóast ídnaðargrunnurin er farin at virka.

Eisini legði landsstýrið fram uppskot til lótingslóg um veðhald av lánnum til sildamjøl og sildaolju v. m. á goymslu.

Eftir hesum uppskoti verður landssýrinum heimild landskassans vegna í figgjárinum 1972/73 at veðhalda fyri lánnum til sildamjøl, fiskamjøl, sildaolju og matsild á goymslu. Veðhaldið verður givið fyri lánnum ikki upp um 70 pst. av lánvirðinum.

Eisini hetta uppskot er ein endurnýgging av lótingslóg.

Præstir senda við myndir og af frakker svaktur og af en.

Fabrikant J. Norgaard

Bredgade 83, Levinsen 12 - 7441 Bording - Tel. 06-861219